

Posudek školitele na diplomovou práci

Miriama Mydlová: Role agresivity v lidské evoluci 1963 - 2000. Autoři, teorie, kontexty.

Praha: FHS UK, Katedra obecné antropologie, 2013; 108 stran

Vypracoval Marco Stella

Práce Miriamy Mydlové se (vzhledem k charakteru práce snad až zbytečně skromné) ploše 108 stran zabývá jedním z témat evoluční antropologie, které od počátku aplikace evoluční teorie na člověka budilo vášně dalece přesahující odborné debaty, totiž rolí agresivity v lidské evoluci. Nejde však, jak by se mohlo na první dojem zdát, o pouhou kompilaci minulých a současných názorů na tuto problematiku. Autorčiným záměrem byla i diskursivní analýza tohoto poměrně rozsáhlého pole výzkumu, do kterého od jeho samotného počátku kromě ambic vědeckých intervenuje z pochopitelných důvodů politika. Otázka „je lidská agresivita přirozeným jevem, nebo je důsledkem sociálního uspořádání?“ dokázala rozdělit nejen jednotlivce či katedry (pokud bychom uvažovali o tomto problému v úzké akademické perspektivě) ale i politiky, veřejné intelektuály, politické programy a v posledku i celé politické bloky, budeme-li o problému uvažovat v širší, sociokulturní rovině.

Obecně považuji práci za poměrně literárně zdařilou a po formální stránce vyhovující, vytkl bych snad jen autorčin „balistický“ přístup ke gramatice a některé vyloženě bizarní formulace, které by bylo možné odstranit celkem snadno konzultací s literárně obdařeným rodilým mluvčím. Řada autorů absolventských prací - rodilých mluvčích se však jazykově pohybuje na úrovních řádově nižších než autorka, budiž toto považováno za návrh k vylepšení a ne snad přímo výtku.)

Je zřejmé, že práce vznikala zvláště ve svých finálních stádiích ve spěchu. V důsledku toho se mi jeví, že teoretická a praktická část příliš nekomunikují, lépe řečeno, autorčin zvolený teoretický background se ne vždy důsledně aplikuje na jí zpracovávaný materiál.

Velmi si cením i obrazových příloh, které svým zpracováním dobře danou debatu doplňují a mohlo by jich dokonce, pokud bych si mohl nějaké drobné vylepšení vymoci, být i více – například zajímavým materiálem by byly obálky různých edic ikonických prací Lorenze, Ardreyho atp.

Práce, kterou jinak považuji za poměrně dobře podloženou primárními i sekundárními prameny nezohledňuje některé přelomové výzkumy, které přispěly k debatě o výzkumu lidské agresivity, jak například práce Napoleona Chagnona u kmene Yanomamö a nereferuje ani o poměrně

klíčových vlastních výzkumech i kritických analýzách Sarah Blaffer-Hrdy, kterými ostatně byla tato práce inspirována. Chybí i část novější recentní literatury k tématu, vzhledem k časovému vymezení práce jde spíše o dotaz do diskuze (tedy zda autorka zaznamenala o téma v poslední době větší zájem a pokud ano, zda pro něj má nějaké vysvětlení).

Obsahuje sice velmi dobře popsanou strukturu diskuze, která panovala a panuje nad otázkou přirozenosti lidské agresivity, diskursivní analýzou se však metoda práce spíše inspiruje, než aby se důsledně držela (to samo o sobě nemusí být chybou), což však není v souladu s tím, co se tvrdí v metodologické části. Postrádám zde však větší zastoupení výpovědi outsiderů, tj. to jak byla tato původně akademická debata recipována mimo „slonovinovou věž“ akademie. Pokud by se autorka v budoucnu zabývala podobným typem psaní, doporučoval bych jí používat pro doplnění kromě ikonických děl také méně známé a podstatné texty (recenze, výpovědi outsiderů, společenské a politické komentáře) obsahují totiž výpovědi v mnohem explicitnější a zhuštěnější podobě, než texty insiderů, ze kterých je třeba některé implicitní obsahy poměrně složitou cestou „vyextrahovat“.

Bohužel, ačkoliv autorka skutečně používá prvky metody diskursivní analýzy, není příliš načrtnuta „diskursivní krajina“, kompaktně podaný obraz možných forem výpovědi v rámci diskuze a jejich vzájemné vztahy, autorka nepřekračuje rámec analýzy jazyka u jednotlivých autorů. Autoři by naopak měli ustoupit jako jednotlivci spíše do pozadí a do popředí by měl vystoupit samotný diskurs. Za vyloženě nedotažený bohužel považuji závěr, kde by autorka měla spíše než vypisovat různé po povrchu klouzající výpovědi pustit do žádné interpretace a závěrečné bilance, která měla být ve shodě s původním záměrem práce, totiž, abychom citovali abstrakt, „ Ambicí druhé části však není dekonstrukce samotných teorií. Naopak, práce usiluje o pozitivní, integrativní přístup. Kategoriemi třídy, genderu, rasy atp. podmíněně zkreslení (*bias*) získaných dat (např. při pozorování), jejich interpretace samotnými autory i jejich popularizace zde bude chápána jako faktor vstupující do posuzování teorií, není však *a priori* považováno za důkaz neplatnosti či pouhým poukazem na jejich mocenský aspekt.“(str.7). Tato ambice, kterou jsem osobně považoval za budoucí největší přínos práce, zůstává však z větší části nenaplněna.

Řada problémů by byla odstranitelná větší a především **VČASNOU** komunikací se školitelem. Model, kdy se školitel dostane k finální verzi několik málo dní před termínem odevzdání, se bohužel netýká jen práce Miriam Mydlové, ale stává se naopak takřka standardem, který však lze jen stěží tolerovat. Musím také konstatovat, že zdaleka ne všechny připomínky, které jsem jako školitel k práci měl, se autorka rozhodla zapracovat. Text takto funguje jako dle mého mínění řádná diplomová práce, která však zdaleka nenaplnila svůj potenciál.

Jsem seznámen s tím, že autorka je přímo zahrnuta prací a že nestuduje pouze antropologický obor na FHS UK. Otázkou je, zda by nebylo lepší věnovat se studiu sériově, nikoliv paralelně (školitel mluví z vlastní neradostné zkušenosti). Práce, která má zvláště v některých pasážích velmi dobře literárně i odborně dobře nakročeno v důsledku časové tísně zůstává někde na půl cesty. Přitom například čtivě zpracovaná populární publikace na toto téma, jejíž základy by tato práce mohla tvořit, na českém trhu zcela chybí. Z těchto důvodů mohu práci hodnotit jako **velmi dobrou** jen v případě, že se autorka nezaváže, že v brzké budoucnosti se k tématice vrátí, odstraní nedostatky a zváží nějakou formu publikace. V opačném případě budu nucen trvat na hodnocení v hladině **dobře**.

V Praze 6. 6. 2013